

**KENNISPUNT
WATER**

Focusdomeinen

V1_september 2025

VITO Kennispunt Water Focusdomeinen

V1_september 2025

→ *draft ter voorlegging aan PB*

AUTEURS

Inge Genné
Dirk Halet

Charlotte Boeckeaert
Simon De Paepe
Isabelle Delaere
Veerle Depuydt
Maaïke Vandekerckhove

VITO

Boeretang 200
2400 MOL
Belgium

BTW No: BE0244.195.916

vito@vito.be – www.vito.be

IBAN BE34 3751 1173 5490 BBRUBEBB

Inge Genné

Manager

inge.genne@vito.be

Dirk Halet

Strategisch coördinator

dirk.halet@vito.be

INLEIDING

VITO Kennispunt Water denkt mee met ondernemers bij hun zoektocht naar systemische en innovatieve wateroplossingen en de implementatie ervan. Ons doel is om waterbronnen in Vlaanderen doeltreffend in te zetten. Voor onze industrie en landbouw, voor ons drinkwater en voor onze natuur. Om dat te realiseren zetten we in op volgende activiteiten:

- Capteren van bedrijfs- en sectornoden
- Stimuleren van systeemdenken, samenwerking en innovatie in de watersector
- Coördineren en ondersteunen van innovatieprojecten met hefboomwerking
- Kennisdeling & activering
- Versterken van de internationale positionering van Vlaanderen als waterinnovatieve regio
- Voorzien in programmasturing voor een gedragen en doelgerichte werking.

In het [activiteitenrapport 2024](#) werd puntsgewijs toegelicht hoe we binnen elk van die activiteiten bijdragen aan de versnelling en implementatie van waterinnovatie.

Vanuit een programmatorische aanpak en voortbouwend op [Oona](#), een dynamische leeragenda voor een waterbewuste economie, bundelen we een gecoördineerde set acties voor vier prioritaire focusdomeinen:

1. Ketenaanpak van polluenten	(KP)
2. Beheerstrategieën bodem- en watersysteem	(BW)
3. Koppelkansen op bedrijventerreinen	(BT)
4. Businessmodellen voor waterinvesteringen	(BM)

Elk van die domeinen speelt in op de actuele uitdagingen van bedrijven en biedt kansen om oplossingen te versnellen en op te schalen.

Om oplossingen daadwerkelijk te realiseren, is het essentieel om meerdere **hefbomen** gelijktijdig in te zetten. Denk aan technologie & infrastructuur; financiering & businessmodellen; institutionele regels; kennis en capaciteitsopbouw.

Binnen elk focusdomein staan de volgende acties gepland: noden detecteren, informatie bundelen, acties initiëren en linken, en oplossingen uitwerken die verschillende van bovenstaande hefbomen aanspreken.

VITO Kennispunt Water initieert zelf acties en werkt mee aan initiatieven getrokken door andere stakeholders. De focusdomeinen functioneren niet in isolatie, maar zijn onderling sterk verweven: acties binnen één domein kunnen winst opleveren voor andere focusdomeinen. Voor elk focusdomein worden daarom de relevante actoren betrokken om die acties verder te concretiseren. Inspirerende resultaten zullen breed worden gedeeld zodat ze kunnen bijdragen aan toekomstige implementatie richting een duurzaam watersysteem.

In dit document lichten we voor elk van de vier focusdomeinen beknopt de centrale uitdagingen toe. Op basis daarvan formuleren we een strategische doelstelling. Die vertalen we vervolgens naar operationele doelen en betekenisvolle actielijnen die bedrijven gericht kunnen ondersteunen. Sommige actielijnen worden aangeduid als *planning*, wat betekent dat de actie als waardevol wordt beschouwd en in voorbereiding is, maar nog openstaat voor verdere verfijning en bijsturing. De in de tabel vermelde betrokken partners kunnen daarbij nog worden uitgebreid of aangepast, en vormen bovendien een open uitnodiging naar andere actoren die bereid zijn om mee hun schouders te zetten onder de uitvoering van de actie en het realiseren van de beoogde output binnen de vooropgestelde timing.

Andere actielijnen duiden we aan als *project*, wat inhoudt dat ze met cofinanciering worden uitgevoerd in samenwerking met projectpartners. Wanneer er geen vermelding is van *planning* of *project*, betekent dit dat de actielijn wordt uitgevoerd via de werkingsmiddelen van VITO Kennispunt Water.

FOCUSDOMEIN 1: KETENAANPAK POLLUENTEN (KP)

1. Uitdaging en strategische doelstelling

De waterkwaliteit in Vlaanderen staat onder druk door zorgwekkende stoffen zoals pesticiden, medicijnresten, PFAS en zware metalen. Die komen zowel via diffuse bronnen (bv. landbouw, huishoudens) als via puntbronnen (industrie, ziekenhuizen) in het watersysteem terecht, vaak zonder duidelijk aanwijsbare oorsprong. Veel emissies ontstaan stroomopwaarts in de keten – bij producenten, verwerkers en gebruikers – waardoor die bedrijven een centrale rol spelen zowel bij de bron als bij de oplossing.

Binnen de Blue Deal (2025-2029) gaat alvast aandacht naar vergunningen systematisch evalueren en indien nodig bij te sturen, met prioriteit voor bedrijven die de grootste impact hebben op de waterkwaliteit.

- Bedrijven die ervoor zorgen dat de milieukwaliteitsnormen (MKN) niet gehaald worden, moeten verdergaande maatregelen dan Best Beschikbare Technieken (BBT) toepassen of ten minste onderzoeken.
- Voor nieuwe lozingen en concentraten van circulaire projecten wordt een systeemaanpak onderzocht: een lozing kan worden toegestaan als elders in hetzelfde watersysteem minstens evenveel vervuiling wordt weggenomen, zodat de verbeterverplichting wordt ingevuld.
- De wetgeving wordt ook aangepast om zorgwekkende stoffen zoals PFAS beter te kunnen beheersen via vergunningen.

Het wordt steeds duidelijker dat end-of-pipe zuivering haar limieten bereikt, want die aanpak blijft achter de feiten aanlopen en biedt slechts tijdelijke verlichting, zonder de oorzaken van vervuiling structureel aan te pakken. Technisch, economisch én ecologisch is er veel meer waarde te halen uit een fundamentele transitie naar een geïntegreerde en proactieve ketenaanpak. Zo'n aanpak kijkt breed naar alle relevante verontreinigingen en richt zich in de eerste plaats op preventie, substitutie en procesoptimalisatie. Door vervuiling te vermijden en samenwerking tussen ketenactoren centraal te stellen, vermindert niet alleen de milieudruk structureel, maar ontstaan op lange termijn ook meer robuuste en kostenefficiënte oplossingen.

Toch wordt die transitie nog belemmerd door structurele barrières:

- Door een combinatie van mechanismen zoals wetgeving, economische prikkels en institutionele gewoontes worden (nieuwe) stoffen vaak pas aangepakt eens ze al in het milieu aanwezig zijn, waardoor remediëring duur en inefficiënt is.
- Kennis over bronnen, routes en effecten is versnipperd; ketenoverschrijdende coördinatie en data-uitwisseling ontbreken.
- Er is nood aan helderheid over verantwoordelijkheden en aan een kader dat duidelijke verwachtingen formuleert: welke brongerichte maatregelen zijn effectief en proportioneel, en wanneer zijn ze voldoende?

Daarnaast vertrekken beleidsdoelstellingen vandaag vaak vanuit het idee dat ecosystemen kwetsbaar zijn terwijl ze in werkelijkheid ook over een regeneratief vermogen beschikken. Biodegradatie, biologische omzettingen en adaptieve responsen op vervuiling zijn reële processen die – mits gekend en gekwantificeerd – beleidsstrategieën geloofwaardiger en effectiever kunnen maken. Die ruimte kan programmatisch benut worden voor een gefaseerde

reductie van prioritaire en zorgwekkende stoffen richting 2050, zonder de rechtszekerheid of bedrijfscontinuïteit in het gedrang te brengen.

De **strategische doelstelling** van dit actieplan beantwoordt met een aantal **operationele doelstellingen (O.D.)** aan volgende uitdaging: “Bedrijven en ketenactoren activeren om via brongerichte maatregelen en samenwerking de uitstoot van zorgwekkende stoffen structureel te verminderen, in lijn met milieu- en vergunningsdoelstellingen zonder rechtszekerheid en bedrijfscontinuïteit in het gedrang te brengen”.

KP-O.D.1

Programmatorische reductie van prioritaire stoffen via gerichte bronaanpak

Hefboom: technologie & infrastructuur

KP-O.D.2

Inzicht krijgen in financiering van ketenaanpakken

Hefboom: financiering & businessmodellen

KP-O.D.3

Beleidsafstemming en integratie in Vlaamse en Europese agenda's

Hefboom: institutionele regels

KP-O.D.4

Stimuleren samenwerking + implementatie / opschaling goede voorbeelden

Hefboom: kennis en capaciteitsopbouw

2. Operationele doelstellingen & acties focusdomein KP

KP-O.D.1 Programmatorische reductie van prioritaire stoffen via gerichte bronaanpak						
Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
KP 1.1	(planning) Systematisch inventariseren en bundelen van beschikbare bronnen, kennis en gegevens over de effecten van prioritaire stoffen in Vlaanderen.	Een dynamisch overzicht waarin de huidige stand van kennis, bronnen en effecten van de prioritaire stoffen continu wordt bijgewerkt en toegankelijk gemaakt voor beleid, bedrijven en onderzoek.	Hub Zorgwekkende stoffen (kernteam: Departement Omgeving, VMM, OVAM en Departement Zorg)	Kennisinstellingen, sectoren, ...	Doorlopend	Ondersteunend
KP 1.2	(planning) Oprichten en faciliteren van een multidisciplinaire expertengroep rond ecologische veerkracht en biodegradatie die beleidsrelevante kennis ontwikkelt voor inzet in monitoring, vergunningverlening en programmatorische reducties van prioritaire stoffen.	Een beleids- en innovatieagenda met voorstellen hoe ecologische veerkracht verantwoord kan worden meegenomen in het kader van de Kaderrichtlijn Water, de Blue Deal (robuuste vergunningverlening, systeemaanpak nieuwe lozingen/concentraten) en sectorale programmatorische reducties.	CIW OO&I Platform, (VITO Kennispunt Water)	UGent, UHasselt, UAntwerpen, KULeuven, VITO	Q1 2026 -	Ondersteunend
KP 1.3	(planning) Selecteren van vijf prioritaire stoffen op basis van hun regelgevende relevantie (o.a. Europese prioriteitenlijst - Kaderrichtlijn Water), economische waarde en gebruik in Vlaanderen, de effecten en druk die ze uitoefenen op de milieugebruiksruimte, en hun potentieel voor quick wins.	Een rapport met de vijf geselecteerde stoffen en een overzicht van de bedrijven en sectoren die de grootste bijdrage leveren, als basis voor verdere dialoog en innovatie.	VMM	VITO Kennispunt Water, VOKA, UNIZO, Vlaams Werkgevers Platform, Boerenbond, ABS	Q3 2025- ...	Sleutelactie
KP 1.4	(planning) Organiseren van gerichte overlegmomenten met bedrijven en sectororganisaties over de geselecteerde stoffen om mogelijke Safe and Sustainable by Design-oplossingen te verkennen, met focus op brongerichte maatregelen (preventie, substitutie) en, waar nodig, end-of-pipe-oplossingen, en met expliciete aandacht voor koppelkansen met CO ₂ -reductie, energie- en water-efficiëntie	Een Stakeholderdialoog-rapport waarin de sectorale perspectieven op waterverontreiniging en de kansen voor Safe and Sustainable by Design-oplossingen worden samengebracht. Dit rapport dient als basis voor het opzetten van gerichte onderzoeks- en innovatieagenda's, alsook het ontwikkelen van sectorspecifieke checklists waarmee bedrijven hun stoffen en processen kunnen screenen.	VITO Kennispunt Water	VOKA, UNIZO, Boerenbond, ABS	Minimaal 3 sessies in 2025, rapport beschikbaar tegen Q1 2026.	Sleutelactie

KP 1.5	Opzetten van een structurele connectie tussen bedrijven die prioritaire pollutanten uitstoten en technologie-/oplossingsproviders, om de implementatie van brongerichte maatregelen te versnellen. Dit omvat o.a. matchmaking-sessies, thematische workshops en een overzicht van beschikbare technologieën en diensten	Factsheets van beschikbare technologieën en diensten voor bronaanpak van de geselecteerde stoffen, aangevuld met matchmaking- of workshopmomenten waarin bedrijven en technologie-/oplossingsproviders met elkaar in contact worden gebracht	VITO Kennispunt Water	VOKA, UNIZO, Boerenbond, ABS, watercircle.be	Q2 2026	Ondersteunend
KP 1.6	Een initiërende en faciliterende rol opnemen in het opzetten van onderzoeks- en innovatieprojecten die inspelen op de resultaten van de stoffenselectie en stakeholderdialoog	Opstart van minimaal 2 OO&I-projecten gericht op de geselecteerde stoffen en sectoren waarvan de resultaten en lessons learned worden ontsloten via workshops, factsheets of leidraden	VITO Kennispunt Water	Speerpuntclusters	Q2 2026 - ...	Ondersteunend
KP 1.7	Opvolgen en documenteren van de ervaringen met brongerichte maatregelen rond gewasbeschermingsmiddelen, geneesmiddelen, PFAS, ... in demo-projecten (zoals Interreg PREWAPHARM, Care+, KIS-projecten) en deze leerlessen actief delen.	Een praktische leidraad en verspreidingsmateriaal waarin de opgedane kennis en goede praktijken worden samengebracht en toegankelijk gemaakt	VITO Kennispunt Water	Projectcoördinatoren van relevante projecten	Q1 2026 - Q4 2028	Ondersteunend

KP-O.D.2 Inzicht krijgen in financiering van ketenaanpakken

KP 2.1	Inventariseren van Europese best practices die de ketenaanpak van geneesmiddelen bevorderen via marktgerichte beleidsinstrumenten geïnspireerd door het vervuiler-betaalt-principe, het beneficiary-pays-principe, of solidariteitsmechanismen. Onderzoeken hoe deze principes en instrumenten kunnen worden toegepast in Vlaanderen, zowel voor geneesmiddelen als voor andere zorgwekkende stoffen (link met focusdomein BM).	Een overzichtsrapport met de meest relevante Europese best practices, inclusief een eerste vertaalslag naar andere zorgwekkende stoffen.	VITO Kennispunt Water	Dept. Zorg, Dept. Omgeving, FOD volksgezondheid (i.k.v. NEHAP), RIVM	Q1 2025 - Q3 2025	Ondersteunend
KP 2.2	(planning) Onderzoeken hoe deze instrumenten kunnen worden toegepast in Vlaanderen, zowel voor geneesmiddelen als voor andere zorgwekkende stoffen (link met focusdomein BM).	Een beleidsrapport met toepasbare opties voor Vlaanderen, inclusief juridische en economische randvoorwaarden, sectorale haalbaarheid en aanbevelingen.	tbd	tbd	tbd	Sleutelactie
KP 2.3	Actueel houden van de subsidieleidraad op de website van VITO Kennispunt Water en communicatie/afstemming via diverse fora om opportuniteiten voor het bedrijfsleven te ontsluiten, zoals Europese calls, programma's en beleidsinstrumenten die investeringen en samenwerking rond brongerichte pollutentverwijdering stimuleren	Een up-to-date online subsidieleidraad en regelmatige communicatie richting bedrijven en stakeholders met concrete opportuniteiten voor investeringen en samenwerkingen rond brongerichte pollutentverwijdering.	VITO Kennispunt Water	VLAIO, Interreg Contactpunten, EFRO-steunpunten, DKBUZA, VMM, Vleva, CIW Europaplatform	Doorlopend	Ondersteunend

KP-O.D.3 Beleidsafstemming en integratie in Vlaamse en Europese agenda's

KP 3.1	Actief deelnemen aan de Klankbordgroep Gezondheids- en Milieugebruiksruimte om te verkennen hoe dit beleidsinstrument kan bijdragen aan de systeembenadering van de Blue Deal 2.0. Daarbij staat centraal hoe nieuwe lozingen en concentraatstromen uit circulaire projecten verantwoord kunnen worden toegestaan via compensatie elders in hetzelfde watersysteem. Alsook te verkennen hoe het herstelvermogen van de natuur (ecologische veerkracht) binnen dit concept kan worden geïntegreerd.	Actieve deelname aan de vergaderingen van de Klankbordgroep Gezondheids- en Milieugebruiksruimte, met verslaglegging van de belangrijkste inzichten over de toepasbaarheid voor de systeemaanpak (cf. de Blue Deal 2.0.)	Dept. Omg. en Dept. Zorg.	VITO Kennispunt Water & andere leden klankbordgroep	Q1 2025- Q1 2026	Ondersteunend
KP 3.2	Vlaamse prioriteiten op Europees niveau agenderen, internationale inzichten verzamelen en deze terugkoppelen naar Vlaanderen als hefboom voor versnelling, door actief deel te nemen aan de Water Europe Zero Pollution & Health Expert Group, de Water4All Knowledge Hub Water & Health en door afstemming met Vlaamse vertegenwoordigers binnen de IWA-expertgroepen (via B-IWA).	Jaarlijkse factsheet voor bedrijven of een infosessie waarin inzichten uit deze platformen naar Vlaanderen vertaald worden.	Water Europe, Water4all, IWA	VITO Kennispunt Water, B-IWA, ...	Doorlopend vanaf Q2 2025	Sleutelactie

KP 3.3	Afstemmen tussen VITO Kennispunt Water (bronaanpak en opschaling bij bedrijven) en het CIW OO&I-platform (focus op welke stoffen cruciaal zijn, waar ze de grootste impact hebben, wie de veroorzakers zijn en wat de impact van maatregelen is) om de ketenuitdaging sneller en consistent te beantwoorden	Een jaarlijks afgestemde overzichtsnota met prioritaire stoffen, veroorzakers, impact en mogelijke vervolgacties	CIW + VITO Kennispunt Water	CAPTURE, Dept. Omgeving, VMM, Aquaflanders	Q3 2025 -	Ondersteunend
--------	---	--	-----------------------------	--	-----------	---------------

KP-O.D.4. Stimuleren samenwerking + implementatie / opschaling goede voorbeelden

KP 4.1	(planning) Uitvoeren van een competentieprognose om de noodzakelijke vaardigheden en profielen voor een succesvolle ketenaanpak van zorgwekkende stoffen in kaart te brengen. De resultaten worden afgestemd met opleidingsactoren om leerdoelen en curricula aan te passen en toekomstige competentienoden tijdig te ondersteunen.	Indienen van voorstel binnen de call van Europa WSE rond het opmaken van competentieprognoses (finaliteit: een sectorgerichte samenvatting voor bedrijven met de belangrijkste toekomstige competenties en aanbevelingen voor HR/opleiding)	VITO Kennispunt Water	Opleidingscoördinatoren, beroepsfederaties (watercircle.be), European Water Academy (zie water resilience strategy), WSE Europa	Q3 2026	Ondersteunend
KP 4.2	Versterken van kennis en bewustzijn bij bedrijven over (EU) - wetgeving en ketenaanpak van polluenten via gerichte communicatie over verplichtingen, kansen en best practices (nieuwsbrieven, webinars, events).	Minimaal twee keer per jaar een nieuwsbrief met concrete toelichting over EU-wetgeving, verplichtingen, kansen en best practices rond de ketenaanpak van polluenten	VITO Kennispunt Water	CIW, Vleva, ...	Doorlopend vanaf Q1 2025	Ondersteunend

KP 4.3	Organisatie strategische samenwerking agro-voeding-water	Initiëren van innovatieve projecten die concrete oplossingen ontwikkelen voor de vervuilingsproblematiek binnen de agro-voedingssector	VITO Kennispunt Water	UGent, Howest, Inagro, VITO, Flanders' Food	Q1, 2025	Sleutelactie
KP 4.4	Opnemen van een trekkersrol binnen de thematische werkgroep Geneesmiddelen in Water, in samenwerking met VMM en pharma.be, en zorgen voor de uitvoering van de vastgestelde hefboomprojecten	Realisatie van hefboomprojecten tegen eind 2026 met disseminatie van de resultaten naar betrokken bedrijven en sectoren	VITO Kennispunt Water	farma-industrie, ziekenhuizen, technologieaanbiders, ...	Q1 2025 - Q4 2026	Sleutelactie
KP 4.5	Ontwikkelen van een toegankelijk en actueel thematisch overzicht van expertises en lopende onderzoeksprojecten, met minimale inspanning en maximaal hergebruik van bestaande databronnen (FRIS, CORDIS, subsidieregister...).	Online doorzoekbaar overzicht van expertises en lopende onderzoeksprojecten binnen dit focusdomein	CIW OO&I Platform	VITO Kennispunt Water, WEWIS	Q3 2025	Ondersteunend

FOCUSDOMEIN 2: BEHEERSTRATEGIEËN BODEM- EN WATERSYSTEEM (BW)

1. Uitdaging en strategische doelstelling

Niemand twijfelt aan het belang van gezonde lucht of schoon water. Waar we minder bij stilstaan, is de ondergrond: de levende materie waarop we (be)staan. Die bevat een groot deel van ons natuurlijke kapitaal, herbergt 60% van de totale biodiversiteit op onze planeet, draagt bij aan onze waterveiligheid en reguleert de opslag en zuivering van grondwater.

Het is duidelijk dat de kwaliteit van onze ondergrond onder druk staat, bijvoorbeeld door intensiever en wijzigend landgebruik en de competitie in de ondergrond voor opslag van warmte, grondwater en CO₂. Daarnaast staat ook de (grond)waterkwantiteit onder druk, ook al hebben we in Vlaanderen op jaarbasis voldoende neerslag. Maar het veranderende klimaat zorgt voor extremere weersomstandigheden met langere perioden van droogte gevolgd door intense neerslagevents. Tijdens die events wordt het regenwater onvoldoende gecapteerd als gevolg van de vele drainagemechanismen in Vlaanderen zoals bv. de hoge verhardingsgraad. Ook het cumulatief neerslagtekort kent een stijgende trend de laatste decennia. Tot slot is er een groeiend spanningsveld tussen de noden van de samenleving (vraag) en de veerkracht van het bodem- en watersysteem (aanbod).

Het beheer van onze ondergrond en het watersysteem vormen dan ook een cruciale hefboom voor een klimaatrobuust Vlaanderen. Willen we de veerkracht van onze bodem herstellen én tegelijk blijven voorzien in de noden van onze strategische sectoren (landbouw, industrie en drinkwaterproductie) dan moeten we overstappen naar regeneratieve strategieën die vraag en aanbod verzoenen, startend vanuit het potentieel van onze ondergrond.

Vanuit die urgentie formuleren we binnen dit focusdomein de volgende **strategische doelstelling**: "De Vlaamse strategische sectoren (zoals landbouw, industrie en drinkwaterproductie) klimaatrobuuster maken dankzij geïntegreerde bodem- en watersysteembeheerstrategieën."

Die vertalen we in volgende operationele doelstellingen:

BW-O.D.1

In kaart brengen hoe bodem- en watersystemen duurzaam water kunnen leveren, opslaan en zuiveren voor strategische sectoren (landbouw, industrie, drinkwaterproductie...) als basis voor beleidsadvies en investeringsbeslissingen.

Hefboom: kennis- en capaciteitsopbouw

BW-O.D.2

Ontwikkelen en ontsluiten van praktijkgerichte kennis rond gerichte duurzame infiltratie, drainage en ASR-praktijken ter bevordering van de grondwaterkwaliteit, bodemgezondheid en waterzekerheid

Hefboom: kennis- en capaciteitsopbouw

BW-O.D.3

Faciliteren van systeemgerichte samenwerking en stakeholderbetrokkenheid in initiatieven rond water, bodem en landgebruik

Hefboom: institutionele regels

2. Operationele doelstellingen & acties focusdomein BW

BW-O.D.1 In kaart brengen hoe bodem- en watersystemen duurzaam water kunnen leveren, opslaan en zuiveren voor strategische sectoren (landbouw, industrie, drinkwaterproductie...) als basis voor beleidsadvies en investeringsbeslissingen.

Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BW 1.1	Ontwikkelen van een langetermijnvisie (2050) voor waterbeheer in de Oostkustpolder, de polder van Maldegem en aangrenzend Nederlands gebied, gebaseerd op modellering en co-creatie vanuit systeemdenken (Project: Interreg WIJ-Water)	(i) Een visiedocument 2050 met scenario's voor waterbeheer in de Oostkustpolder en polder van Maldegem, inclusief mogelijke opportuniteiten voor beter grensoverschrijdend waterbeheer en (ii) connectie met onderzoeksvragen binnen onderzoeksspoor landbouw en natuur OOI platform	VITO Nexus & VITO Kennispunt Water	Stakeholders binnen de Oostkustpolder en polder van Maldegem: landbouw- en natuuractoren, waterbeheerders...	Q4/2024 - Q3/2027	Sleutelactie
BW 1.2	Ontwikkelen van een kwantitatieve beheerstrategie voor de dekzandrug Maldegem–Stekene, gericht op lokale waterzekerheid, als doorvertaling van inzichten uit Droge Delta (projectvoorstel Leader “Weerbare Baudelot polder”) + doorvertaling van de gebiedspecifieke sponsdoelen: minder drainage, meer infiltratie en grotere buffercapaciteit (cfr. Blue Deal 2.0)	(i) Beheerstrategie met meetbare maatregelen voor waterbeschikbaarheid en -berging (peilbeheer, infiltratie oppervlaktewater, grondwater en oppervlaktewaterbeheer), (ii) stappenplan over hoe de gebiedspecifieke sponsdoelen zijn ingevuld vanuit de gebiedspecifieke maatregelen	Moerbeke Polder	Regionaal Landschap Schelde en Durme, VITO Kennispunt Water, VITO, ...	Q1/2026 -Q2/2028	Steutelactie
BW 1.3	Ontwikkelen van een kader en beheersscenario's om de effecten van bodemgezondheid en beheerpraktijken op het watersysteem te evalueren (FWO-SBO projectvoorstel) - met expliciete doorvertaling naar wat dit betekent voor bedrijven (bv. impact op beschikbaar water, bergingscapaciteit en grondwaterontrekking/vergunning) + doorvertaling van de gebiedspecifieke sponsdoelen: meer infiltratie (Blue dDeal 2.0)	Een set scenario's en praktische richtlijnen die aantonen hoe verbeterde bodemgezondheid de waterbalans op perceels- en afstroomgebied beïnvloedt en de gebiedspecifieke spondoelen ingevuld worden, zodat landbouwbedrijven inzicht krijgen in de baten van een verhoogde bodemgezondheid en dit kunnen meenemen in investerings- en teeltbeslissingen.	VITO	VUB + (VITO Kennispunt Water in gebruikersgroep)	Q3/2026 -Q3/2030	Sleutelactie

BW 1.4	(planning) Organiseren van een workshop om drijfveren en motieven voor het gebruik van diep grondwater in de drinkwaterproductie te identificeren (HORIZON Natalie project)	Workshopverslag met overzicht van drijfveren (bv. leveringszekerheid, kwaliteit, kosten) en implicaties voor toekomstige beleids- en innovatieagenda's.	De Watergroep	VITO Kennispunt Water, Aquaflanders, KWR, VMM, VUB	te bepalen	Ondersteunend
BW1.5	Ontwikkelen van een stappenplan voor het eenvoudig en snel in kaart brengen van het potentieel van dynamisch oppervlaktewaterbeheer in functie van een hogere waterzekerheid voor landbouw, natuur en maatschappij (Project: Interreg Aquatuur).	Rapport met het overzicht van te nemen stappen op zowel (i) proces- en onderzoeksmatig niveau, (ii) hoe de mogelijke niet-technische barrières te overwinnen en (iii) hoe de waarden van alle stakeholders in het gebied kunnen geïntegreerd worden in de oplossing.	VITO Kennispunt Water	IMDC, Moerbekepolder, HZ University of Applied Sciences, Generale Vrije Polders, ANB en provincie Oost-Vlaanderen)	Q1 2026	ondersteunend
BW 1.6	(planning) Organiseren van een workshop over het waarborgen van de kwaliteit van diep grondwater, met aandacht voor competitie in de ondergrond, rol van ASR, en natuurlijk vs. kunstmatige aanvulling	Workshopverslag met aanbevelingen rond monitoring, regulering en verantwoordelijkheden (wie kan/mag ASR toepassen), als input voor vergunningskader en onderzoeksagenda.	VMM	Aquaflanders, drinkwaterbedrijven, VMM en VITO Kennispunt Water	te bepalen	Ondersteunend

BW-O.D.2 Ontwikkelen en ontsluiten van praktijkgerichte kennis rond gerichte duurzame infiltratie, drainage en ASR-praktijken ter bevordering van de grondwaterkwaliteit, bodemgezondheid en waterzekerheid

Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BW 2.1	Opstellen white paper over de state of the art inzake kwaliteit van grondwater, huidige uitdagingen, beleidskaders, beleidslacunes binnen Europa, monitoring van grondwater, innovatieve beheeroplossingen en aanbeveling met input vanuit Vlaamse expertise en praktijkvoorbeelden.	Europese Whitepaper met Vlaamse bijdrage.	Water Europe (Expert Group Groundwater & Healthy soils - trekker BRGM)	Leden expert Group 'Groundwater & healthy soils' (incl. VITO Kennispunt Water)	Q4/2025	Ondersteunend

BW 2.2	(planning) Doorontwikkelen en ontsluiten van leidraden en praktijkvoorbeelden rond Aquifer Storage & Recovery (ASR) (inclusief RWZI effluent)	Leidraad duurzame infiltratie en ASR (met technische randvoorwaarden, samenwerkingsmodellen, wetgevend kader)	VMM / VITO Kennispunt Water	Aquafin, Aquaflanders, VITO, Departement Omgeving (o.a. voor luik vergunningen)	<i>te bepalen</i>	Ondersteunend
BW2.3	Ontwikkelen en ontsluiten van leidraden en praktijkvoorbeelden kreekruuginfiltratie (voortbouwend uit leerlessen van voorgaande projecten, bv. Topsoil). (Project: Interreg Aquatuur)	Leidraad duurzame kreekruuginfiltratie (met technische randvoorwaarden, samenwerkingsmodellen, wetgevend kader)	VMM, Waterschap Scheldestromen en Provincie Zeeland	VITO Kennispunt Water, KWR	te bepalen	Ondersteunend

BW-O.D.3. Faciliteren van systeemgerichte samenwerking en stakeholderbetrokkenheid in initiatieven rond water, bodem en landgebruik

Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BW 3.1	Actief deelnemen aan het programmateam Water-Land-Schap en structureel faciliteren van samenwerking tussen o.a. bodem- en wateractoren met nadruk op het bundelen en uitwisselen van leerlessen uit lopende en afgeronde projecten.	Jaarlijks overzicht met praktijkvoorbeelden en leerlessen (bv. geslaagde infiltratieprojecten, anti-drainage acties, samenwerkingen rond bodemherstel) die vertaald worden naar concrete handelingsopties voor bedrijven (landbouw en industrie)	VLM	VITO Kennispunt Water, ILVO, VMM, ANB, AG L&ZV en Dep.Omgeving	Doorlopend	Ondersteunend
BW 3.2	Vertegenwoordigen van Vlaamse kennis, noden en praktijkervaring in de Europese expertgroep Groundwater and Healthy Soils (Water Europe), en Europese inzichten en innovaties terugvertalen naar de Vlaamse context.	Jaarlijks webinar, whitepaper. Inbreng van Vlaamse partners, bedrijven in Europese calls, samenwerkingsverbanden.	Water Europe	VITO Kennispunt Water + andere actoren Expert Group	Doorlopend	Ondersteunend

BW 3.3	Coördineren en aansturen van de gebruikersgroep binnen het FWO-SBO project rond bodem en water (BW1.3), zodat de onderzoeksresultaten afgestemd zijn op de noden van beleidsmakers en bedrijven.	Gebruikersgroepverslagen waarin de onderzoeksresultaten vertaald worden naar praktische inzichten voor bedrijven (bv. welke bodempraktijken bijdragen aan betere infiltratie of waterkwaliteit), aangevuld met richtlijnen voor beleid en wetenschappelijke papers.	VITO Kennispunt Water	ILVO, VITO, UGent, KULeuven en WUR	Q3/2026 - Q3/2030	Steutelactie
-----------	--	---	-----------------------	------------------------------------	-------------------	--------------

FOCUSDOMEIN 3: KOPPELKANSSEN OP BEDRIJVENTERREINEN (BT)

1. Uitdaging en strategische doelstelling

Ook bedrijven zijn bijzonder kwetsbaar als gevolg van het veranderende klimaat (cf. supra). Dat zet bedrijven ertoe aan om actiever na te denken over hun waterbeheer en over de bedrijfsgrenzen heen te kijken. Waterbeschikbaarheid is namelijk niet vanzelfsprekend, maar op **bedrijventerreinen** ligt het potentieel klaar – als we durven samenwerken, experimenteren en bouwen aan slimme oplossingen.

Vlaamse bedrijventerreinen bestaan vaak uit grote verharde oppervlakken en die infrastructuur vergroot de afvoer van regenwater, terwijl infiltratie in de bodem afneemt. Hierdoor neemt de kans op wateroverlast tijdens piekbuien toe, terwijl de natuurlijke aanvulling van grondwatervoorraden ontbreekt. Tegelijk is er ook een impact op de waterkwaliteit, onder andere door moeilijk te verwijderen stoffen in industriële reststromen, lekverliezen of een gemengd rioleringsstelsel dat bij hevige neerslag overstortwerking veroorzaakt.

Ook het evenwicht tussen de waterbeschikbaarheid en -vraag is niet altijd optimaal en op tal van bedrijventerreinen is er een structureel wateroverschot. Denk aan locaties met weinig waterintensieve productiebedrijven, maar met grote dakoppervlakken die veel regenwater opvangen. Tegelijk brengen ook transities in het industrielandchap (borgen lokale voedselproductie, circulariteit, hernieuwbare energie...) de nodige wateruitdagingen met zich mee.

Tot slot zijn bedrijventerreinen vaak ingebed in zones met strategische infrastructuur zoals waterwegen, spoorlijnen, (lucht)havens en snelwegen. Dat biedt kansen om duurzame mobiliteit beter te koppelen aan waterbeheer. In het bijzonder bieden havengebieden als logistieke draaischijven met grote schaalvoordelen en complexe waterstromen een enorm potentieel om als circulaire hubs te fungeren. De ervaringen en kennis die hieruit voortvloeien, kunnen dienen als inspiratiebron voor andere bedrijventerreinen in Vlaanderen.

Die complexe uitdagingen bieden tegelijk waardevolle handvaten om bedrijventerreinen te transformeren tot knooppunten van circulair watergebruik, klimaatadaptatie en samenwerking. Denk aan initiatieven zoals:

- Waterdelen tussen bedrijven of andere omliggende actoren;
- Slimme clustering van bedrijven op basis van hun waterbehoefte en –aanbod, bijv. integratie van watervragend bedrijf op een logistiek terrein;
- Integratie van groenzones en buffering om water lokaal beter vast te houden;
- Ontwikkeling van havens als circulaire hubs;
- Nieuwe businessmodellen rond collectief beheer en hergebruik van water;
- (Her)definiëren van vestigingsvoorwaarden, afgestemd op duurzame en klimaatrobuuste bedrijvigheid.

Een cruciale vraag is daarbij hoe collectieve maatregelen het best worden georganiseerd en gefinancierd. Dat vraagt om nieuwe vormen van samenwerking, eigenaarschap, en een gedeelde visie op gedeelde ruimte.

De **strategische doelstelling** binnen dit focusdomein is dan ook “Koppelkansen creëren op bedrijventerreinen door ruimte, infrastructuur en waterstromen slim te combineren en collectieve oplossingen te stimuleren die zowel ecologische veerkracht als economische meerwaarde bieden.”

Met volgende operationele doelstellingen:

BT-O.D.1

Ontwikkelen en opschalen van technologiepaden voor collectieve en domeinoverschrijdende maatregelen (ecologie, energie, voeding...)

Hefboom: technologie & infrastructuur

BT-O.D.2

Versterken van gebiedsgerichte samenwerking en financieringsmogelijkheden voor verduurzaming bedrijventerreinen

Hefboom: financiering & businessmodellen

BT-O.D.3

Verduidelijken van mogelijke rolverdeling en juridisch kader voor collectieve watermaatregelen op bedrijventerreinen

Hefboom: institutionele regels

BT-O.D.4

Stimuleren van implementatie en opschaling via delen van lessons learned en inspirerende bedrijventerrein cases

Hefboom: kennis- en capaciteitsopbouw

2. Operationele doelstellingen & acties focusdomein BT

BT-O.D.1 Ontwikkelen en opschalen van technologiepaden voor collectieve en domeinoverschrijdende maatregelen (ecologie, energie, voeding...)						
Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BT 1.1	Scenario's uitwerken voor klimaatadaptatie (waterbuffering, infiltratie, vergroening) op bedrijventerreinen, getest op Veiling Zuid Hoogstraten (Project: Kredietlijn Provincie Antwerpen)	Een set van concrete adaptatiescenario's mét kosten-bateninschatting, die door andere bedrijven(terreinen) als blauwdruk kunnen worden toegepast.	POM Antwerpen	VITO Kennispunt Water, VITO, Pidpa	Q4/2024 -Q3/2026	Ondersteunend
BT 1.2	Demonstreren van circulair watergebruik (industrie ↔ industrie en industrie ↔ landbouw), ontharden en vergroenen (Project: Vlaanderen WaterProof - Bedrijventerrein Tielt)	Werkende demonstratiecases die bedrijven tonen hoe collectieve circulaire oplossingen technisch en economisch haalbaar zijn, inclusief inzicht over rollen en verantwoordelijkheden	VITO	Aquafin, De Watergroep, W-VI, VITO Kennispunt Water	Q1/2024-Q4/2025	Sleutelactie
BT 1.3	Uitwerken watercomponent binnen implementatiecases van het programma "Bedrijventerreinen van de toekomst" (Project: BTvdT POM West-Vlaanderen)	Praktische methodieken die bedrijven ondersteunen bij het inbouwen van waterzekerheid in toekomstige bedrijventerreinen incl. afsprakenkaders over rollen en verantwoordelijkheden.	POM West-Vlaanderen	VITO Kennispunt Water, betrokken partners, BT Kortrijk Noord	Q1/2024-Q4/2025	Sleutelactie
BT 1.4	Doorvertalen systeembenadering voor haven naar innovatietraject collectieve afvalwaterzuivering (Project: CherisH2O)	Routekaart om collectieve zuiveringsconcepten op te zetten inclusief juridische en organisatorische randvoorwaarden	essenscia	PoAB, VITO, Antea, VITO Kennispunt Water	Q3/2024-Q3/2026	Sleutelactie

BT-O.D.2 Versterken van gebiedsgerichte samenwerking en financieringsmogelijkheden voor verduurzaming bedrijventerreinen

Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BT 2.1	Uitwerken van een methodiek voor gebiedsgerichte samenwerking en stakeholderbetrokkenheid op bedrijventerreinen (Project: EU Retouch)	Praktische methodieken die bedrijven en bedrijventerreinbeheerders ondersteunen bij het inbouwen van waterzekerheid in toekomstige bedrijventerreinen incl. afsprakenkaders over rollen en verantwoordelijkheden.	VITO	VITO Kennispunt Water, De Watergroep, VMM (Dienstencentrum)	Q1/2024 -Q2/2026	Sleutelactie
BT 2.2	Europa: Uittesten van het WOLL-format (Water Orientated Living Lab) op bedrijventerreinen om innovatieve wateroplossingen in real-life settings te ontwikkelen, testen en opschalen. (Project: water4all partnerschap)	Een handleiding geduid met praktijkcases die tonen hoe een WOLL samenwerking stimuleert, innovatie versnelt en bedrijven sneller toegang geeft tot toepasbare oplossingen voor circulair en duurzaam watergebruik.	VITO, Water Europe	Vito Kennispunt Water, PoAB, Stad Mechelen, Internationale partners	Q2/2024 - Q4 2030	Ondersteunend
BT 2.3	(planning) Vergelijken van financieringsmodellen (NL BIZ, WASCO, WAAS, coöperaties) voor collectieve maatregelen (Link met Focusdomein 4 BM).	Een overzicht + aanbevelingen voor toepasbare financieringsmodellen in Vlaanderen, zodat bedrijven zicht krijgen op hoe collectieve investeringen haalbaar en betaalbaar gemaakt kunnen worden.	VITO Kennispunt Water	VLAIO BTN, intercommunales, POM's, waterbedrijven	Q1/2026	Sleutelactie

BT-O.D.3 Verduidelijken van mogelijke rolverdeling en juridisch kader voor collectieve watermaatregelen op bedrijventerreinen

Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BT 3.1	Organiseren van workshops rond systeemdenken om in (lucht)havencontext tot een gedeelde waterstrategie en collectieve oplossingen te komen (bilaterale opdrachten)	Een gevalideerd Causal Loop Diagram (CLD) dat de grondoorzaken van de wateruitdagingen zichtbaar maakt, aangevuld met een set van systemische interventies, die de bouwstenen vormen voor een gedeelde waterstrategie	VITO Nexus, VITO Kennispunt Water	PoAB, BAC	Q3/2024 -...	Ondersteunend
BT 3.2	Actualisering Leidraad 'waterneutraliteit op het BT' op basis van nieuwe inzichten uit lopende cases (Project: BTvdT POM West-Vlaanderen)	Actualisatie van de leidraad "Een leidraad voor het realiseren van waterneutraliteit op een bestaand bedrijventerrein"	VITO Kennispunt Water	POM's, VITO	Q2/2025-Q4/2025	Ondersteunend

BT 3.3	(planning) Opstellen White paper waarin helder wordt gemaakt wie welke rol en verantwoordelijkheid heeft bij collectieve watermaatregelen op bedrijventerreinen (beleid, waterbedrijven, bedrijventerreinorganisaties, investeerders, ...). Inclusief aandacht voor impact op regelgeving, uitgiftebeleid, verschillende types bedrijventerreinen, en incentives o.a. richting makelaars/investeerders (link met o.a. BT. 1.2; 1.3;1.4;2.1;2.3)	Een white paper die inzicht geeft in de rollen en verantwoordelijkheden op een bedrijventerrein	VITO Kennispunt Water	POM's, VLAIO, intercommunales, BT managers, VMM, Departement Omgeving	Q3/2026	Sleutelactie
-----------	---	---	-----------------------	---	---------	---------------------

BT-O.D.4 Stimuleren van implementatie en opschaling via delen van lessons learned en inspirerende bedrijventerrein cases

Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BT 4.1	Organiseren van roadshow met een interactieve waterbelevingscontainer die bedrijven(terreinen) stakeholders inspireert tot duurzame watermaatregelen (Project: Vlaanderen Waterproof)	Een jaarlijkse roadshow met de interactieve waterbelevingscontainer op minstens drie locaties, waarbij bedrijven en terreinbeheerders worden geïnspireerd met concrete voorbeelden en handelingsperspectieven voor duurzame watermaatregelen.	Dept. Omgeving	VITO, VITO Kennispunt Water	Q1/2024-Q4/2025	Ondersteunend
BT 4.2	Inventariseren en ontsluiten van technologische oplossingen, gekoppeld aan concrete realisaties en projecten (Project VLAIO COOCK DuLoTe).	Een overzicht in de vorm van praktijkfiches en kennisdeling, waarin technologieën worden gekoppeld aan gerealiseerde cases, zodat bedrijven meteen zien wat werkt en bij wie.	VIL	VITO Kennispunt Water, UA en VITO (Nexus en Energie)	Q1/2024 -Q1/2026	Sleutelactie
BT 4.3	Organisatie workshop in Vlaams-Brabant: Samen winst halen uit water, bedrijventerrein aanpak	Workshop over collectieve aanpak	VITO Kennispunt Water	Provincie Vlaams Brabant, gemeente Grimbergen	Q2/2025-Q4/2025	Ondersteunend
BT 4.4	Delen van goede praktijkvoorbeelden (micro, meso, macroniveau) op waterwinst.be (Project: Waterproof Vlaanderen)	Een permanent platform waar bedrijven inspiratie en concrete lessons learned vinden	Dept. Omgeving, VITO Kennispunt Water	VITO, Aquafin, De Watergroep	Q1/2024 - Q4/2025	Sleutelactie

FOCUSDOMEIN 4: BUSINESSMODELLEN VOOR WATER INVESTERINGEN (BM)

1. Uitdaging & strategische doelstelling

Ook al zijn er subsidiekanalen voor extra waterbeschikbaarheid (bv. wateropslag) of voor een betere waterkwaliteit (bv. technologie om water te behandelen), toch blijven de realisaties op het terrein beperkt. De hoge investeringskost, onzekerheid over geschikte samenwerkingsmodellen en toekomstige operationele risico's hebben hier een aandeel in. Bovendien is drinkwater nog steeds goedkoop waardoor de business case voor alternatieve waterbronnen niet altijd vanzelfsprekend is.

Het probleem is tweeledig: ten eerste er is een gebrek aan financiële instrumenten die projecten rond waterbeschikbaarheid mogelijk maken. Het is momenteel ook onduidelijk welke instrumenten de financiële sector aanbiedt en welke voorwaarden eraan zijn gekoppeld. Subsidies zijn vaak pas beschikbaar in een latere fase van een project, waardoor investeerders een aanzienlijk deel van de kosten zelf moeten voorschieten. Banken zouden hier een rol kunnen spelen, bijvoorbeeld met overbruggingskredieten voor waterprojecten.

Ten tweede is de structurele bekostiging van projecten voor waterbeschikbaarheid ontoereikend. Vandaag zijn projecten grotendeels afhankelijk van subsidies, die onvoldoende zijn om alle uitdagingen aan te pakken. Daarom richten we ons op een bredere kosten-batenbenadering, waarbij watergerelateerde investeringen ook worden bekeken vanuit hun potentieel om kosten elders in de keten te vermijden. Denk hierbij aan het beperken van risico's voor verzekeraars of de meerwaarde voor sectoren zoals de voedingsindustrie, die sterk afhankelijk zijn van land- en tuinbouw. Door deze vermeden kosten mee te valoriseren, kan een duurzamer en robuuster businessmodel voor waterprojecten worden uitgebouwd.

Dit focusdomein gaat ook in dialoog met private (financierende) instanties om passende instrumenten te ontwikkelen en de bekostiging ervan af te toetsen. Ook brengen we samenwerkingsvormen verder in kaart die gelinkt zijn aan bedrijfsoverstijgende waterinvesteringen. Hierbij vertrekken we van inspirerende voorbeelden uit verschillende sectoren in binnen- en buitenland.

De **strategische doelstelling** van dit actieplan beantwoordt aan volgende uitdaging: "Businessmodellen en bijhorende financieringsinstrumenten inventariseren en samenwerkingsvormen in kaart brengen om waterinvesteringen te realiseren op het terrein".

Dat wordt vertaald in volgende operationele doelstellingen:

BM-O.D.1

Inventariseren van financiële instrumenten bij de banken

Hefboom: financiering & businessmodellen

BM-O.D.2

Financiële mogelijkheden vanuit de verzekeringssector onderzoeken

Hefboom: financiering & businessmodellen

BM-O.D.3

Mogelijkheden van cumulatieve financiële bouwstenen verkennen

Hefboom: financiering & businessmodellen

BM-O.D.4

Verschillende samenwerkingsvormen in kaart brengen en delen van best-practices

Hefboom: kennis en capaciteitsopbouw

2. Operationele doelstellingen & acties focusdomein BM

<i>BM-O.D.1 Inventariseren van financiële instrumenten bij de banken.</i>						
Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BM 1.1	Voorwaarden in kaart brengen om een bankfinanciering te verkrijgen (koppeling met actie BT 2.3) en nagaan hoe deze gekoppeld kunnen worden aan de investeringsstrategie uit de Blue Deal 2.0.	Een overzicht van bancaire voorwaarden zodat bedrijven begrijpen welke voorwaarden ze moeten vervullen voor financiering.	VITO Kennispunt Water	Bankensector, Flanders' FOOD, ...	Q2/2025 - Q4/2025	Sleutelactie
BM 1.2	Gestelde voorwaarden toetsen aan de praktische haalbaarheid via praktijkcases.	Cases die aantonen of financiering haalbaar is en welke obstakels bedrijven ervaren → input voor oplossingsrichtingen en verbeterde bankproducten.	VITO Kennispunt Water	Boerenbond, Inagro, landbouwers, PoA, bedrijven, ...	Q4/2025 - Q2/2026	Sleutelactie
BM 1.3	Financiële overbrugging voor gesubsidieerde waterinvesteringen concretiseren.	Een model waarbij bedrijven sneller kunnen starten met investeringen zonder cashflowproblemen (bv. brugkredieten).	VITO Kennispunt Water	Bankensector	Q3/2025 - Q4/2025	Sleutel-actie
BM 1.4	Opzetten van een innovatietraject om nieuwe financiële instrumenten te ontwikkelen voor de agrovoedingssector (WaterBusiness projectvoorstel).	Een set van innovatieve financieringsinstrumenten afgestemd op noden van agrofoodbedrijven.	Flanders' FOOD	VITO Kennispunt Water, Artevelde Hogeschool, Inagro, ...	Q3/2025 - Q1/2026	Ondersteunend
BM 1.5	Kennisuitwisseling met lopende initiatieven rond dit thema o.a. InnoFiNS, ClimateFit, Retouch Nexus, NBRacer, Cherish2O, Winterwater.	Een dynamisch overzicht van Europese en Vlaamse projecten met lessons learned die bedrijven helpen toegang te krijgen tot innovatieve financieringsmodellen.	VITO Kennispunt Water	Universiteit Antwerpen, Water Europe, Embuild, Flanders' FOOD, ...	Doorlopend	Ondersteunend
BM 1.6	Europese link leggen via de Water Europe Expert Group Water & Finance.	Jaarlijkse synthese van Europese trends en instrumenten, vertaald naar Vlaamse kansen voor bedrijven.	VITO	VITO Kennispunt Water, EIB, Rabobank, ...	Q2/2025 - ...	Ondersteunend

BM 1.7	Analyseren van de financiële ambities in de EU Water Resilience Strategy en vertalen naar Vlaamse context.	Rapport met aanbevelingen hoe Europese ambities en middelen kunnen ingezet worden voor Vlaamse waterinvesteringen.	VITO	VITO Kennispunt Water, Sectorfederaties, bankensector, VMM/CIW	Q2/2026 - Q4/2026	Ondersteunend
--------	--	--	------	--	-------------------	---------------

BM-O.D.2 Financiële mogelijkheden vanuit de verzekeringssector onderzoeken

Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BM 2.1	Ontwikkelen van een gemeenschappelijk raamwerk voor het berekenen van vermeden kosten van waterinvesteringen (Stap 0), en dit vervolgens toepassen en verfijnen aan de hand van concrete use cases (EU Retouch, Water4All). (Projecten EU retouch, Water4all). Dit ook als opstap naar verzekeringsproducten die bijdragen aan de investeringsstrategie uit de Blue Deal 2.0 rond private en publiek-private financiering.	Een praktische methodiek (leidraad) met gedeelde uitgangspunten voor berekening van vermeden kosten (bv. droogte, wateroverlast, leveringszekerheid, ecosysteemdiensten). Toegepaste use cases die tonen hoe bedrijven en sectoren met dit raamwerk hun investeringsbeslissingen en verzekeringsproducten kunnen onderbouwen.	VITO	VITO Kennispunt Water, Verzekeringssector, bedrijven, landbouwers	Q1/2025 – Q2/2026	Sleutelactie
BM 2.2	(Planning) Ontwikkelen van verzekeringsinstrumenten die waterinvesteringen bekostigen.	Nieuwe verzekeringsproducten die bedrijven financieel beschermen én investeringen in preventieve maatregelen ondersteunen.	Verzekeringsector	VITO, VITO Kennispunt Water, bedrijven, landbouwers, sectorfederaties	Q4/2026 - ...	Sleutelactie

BM-O.D.3 De mogelijkheden van cumulatieve financiële bouwstenen verkennen

Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BM 3.1	Identificeren synergetische innovatietrajecten en investeringsstrategieën industrie/landbouw, water/energie	Rapport met concrete businesscases die laten zien hoe sectoren middelen en opbrengsten kunnen bundelen.	SS agro-voeding-water	VITO, VITO Kennispunt Water, Ugent, Flanders'Food, Inagro, Howest, Vlario, Aquafin, Aquaflanders	Q3/2025 -Q2/2026	Sleutelactie
BM 3.2	(planning) Onderzoeken hoe bedrijven in een productieketen – van toeleverancier tot eindklant – hun geld en inspanningen kunnen samenleggen om gezamenlijke duurzame investeringen mogelijk te maken als aanvullend spoor binnen de Blue Deal 2.0 strategie voor private financiering (bv. GMO middelen bij de veilingen, duurzaamheidsinvesteringsfonds bij de verwerkende industrie).	Een praktisch overzicht van modellen voor ketenfinanciering, gebaseerd op principes als vervuiler betaalt, beneficiary pays en solidariteit. Dit overzicht bevat concrete voorstellen om kosten en baten eerlijk te verdelen, zodat bedrijven weten hoe ze samen kunnen investeren in water- en duurzaamheidsoplossingen die individueel te groot of te kostbaar zouden zijn.	VITO Kennispunt Water	Veilingen, federaties, retail, ...	Q2/2026 - Q4/2026	Sleutelactie
BM 3.3	(planning) Ketenfinanciering toepassen op verschillende praktijkcases.	Bewijscases die tonen hoe bedrijven en ketenpartners samen investeren en risico's delen.	VITO Kennispunt Water	Boerenbond, Inagro, landbouwers, PoA, bedrijven, ...	Q4/2026 - ...	Ondersteunend

BM-O.D.4 Verschillende samenwerkingsvormen in kaart brengen en delen van best-practices

Nr.	Actie	Output	Partners		Timing	Relatief belang
			Initiator/trekker	Betrokken partners		
BM 4.1	(Planning) Voor- en nadelen van verschillende vennootschapsvormen nagaan (koppeling met actie BT 2.3).	Praktische leidraad die bedrijven en terreinorganisaties duidelijkheid geeft over juridische en fiscale randvoorwaarden.	VITO Kennispunt Water	VITO	Q2/2026-Q4/2026	Ondersteunend

BM 4.2	Kennisdeling rond succesvolle samenwerkingsvoorbeelden uit Vlaanderen en Europa.	Workshops en publicaties met inspirerende praktijkvoorbeelden die bedrijven tonen hoe samenwerking juridisch en financieel haalbaar is.	VITO Kennispunt Water	VITO, Water4all partners	Doorlopend	Onder- steunend
BM 4.3	Opstellen van een praktische leidraad voor bedrijven die stap voor stap uitlegt hoe zij toegang kunnen krijgen tot financiering voor water- en duurzaamheidsinvesteringen, inclusief een checklist met vereisten en mogelijkheden bij banken, verzekeraars en subsidieregelingen.	Een toegankelijke financieringsleidraad (incl. checklist) die bedrijven snel inzicht geeft in welke financieringskanalen voor hen beschikbaar zijn, welke voorwaarden gelden, en hoe ze hun dossier het best voorbereiden om succesvol financiering te verkrijgen.	VITO Kennispunt Water	VITO	Q4/2026 - ...	Sleutelactie

OUTRO

Met dit document legt **VITO Kennispunt Water** de fundamenteën voor een doelgerichte en programmatorische aanpak binnen vier prioritaire focusdomeinen. De voorgestelde actielijnen vormen geen eindpunt, maar een dynamisch kader dat voortdurend kan worden aangevuld en verfijnd naarmate nieuwe inzichten, noden en kansen zich aandienen. Het document wil richting geven, en laat tegelijk ruimte voor verdere uitwerking en samenwerking.

Het **Programmabureau**, dat binnen het VITO-convenant is belast met de governance van VITO Kennispunt Water, vervult hierin een sleutelrol. In lijn met zijn mandaat treedt het niet alleen op als beoordelaar en bewaker van samenhang, maar ook als motor en mede-initiatiefnemer. Overleg met het Programmabureau is een strategische ruimte waar kansen worden gesignaleerd, blinde vlekken benoemd en nieuwe acties aangezwengeld om waterinnovatie met impact in de praktijk te brengen.

De voorgestelde actielijnen en het bijhorende partneroverzicht zijn expliciet bedoeld als een open uitnodiging naar andere **stakeholders**. Bedrijven, overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties worden aangemoedigd om zich aan te sluiten, nieuwe ideeën aan te brengen en mee hun schouders te zetten onder de acties. Zo kunnen we de actielijnen samen verder concretiseren, bijkomende partners betrekken en tegen de vooropgestelde timing tastbare resultaten te realiseren.

Kortrijk, 12 september 2025

**vision on technology
for a better world**

